

ZAŁĄCZNIK 1. OCENA EKSPERCKA FAKTYCZNYCH UWARUNKOWAŃ ZWIĄZANYCH Z PROWADZENIEM OCENY ASPEKTÓW KLIMATYCZNYCH NA ETAPIE OOS W POLSKICH REALIACH FORMALNO-PRAWNYCH

Pomimo, że decyzja środowiskowa jest pierwszym z pozwoleń uzyskiwanych w procesie inwestycyjnym, to **zakres informacji jakie są oczekiwane od inwestorów wymaga posiadania na tym etapie szczegółowych rozwiązań projektowych i wybranych technologii**¹. Co prawda ustawa przewiduje etap ponownej oceny oddziaływania na środowisko na w przypadkach, w których posiadane na etapie wydawania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dane na temat przedsięwzięcia nie pozwalają wystarczająco ocenić jego oddziaływania na środowisko lub wymagają uszczegółowienia. W praktyce jednak organy bardzo niechętnie nakładają ten obowiązek.

W ramach środowiskowego zezwolenia na realizację inwestycji, które w polskich warunkach oznacza decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach, tworzone są opracowania, które zawierają informacje umożliwiające ustalenie warunków środowiskowych na jakich może być wydana zgoda środowiskowa na realizację konkretnej inwestycji w konkretnej lokalizacji. Ustawa OOS w art. 81 dokładnie wskazuje, sytuacje **w których można odmówić zgody środowiskowej** - ograniczając je zasadniczo do następujących przypadków:

- *organ właściwy do wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach odmawia zgody na realizację przedsięwzięcia jeśli przedsięwzięcie **może znacząco negatywnie oddziaływać na obszar Natura 2000**, o ile nie zachodzą przesłanki, o których mowa w art. 34 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody.*
- *organ właściwy do wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach odmawia zgody na realizację tego przedsięwzięcia **jeżeli z oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko wynika, że przedsięwzięcie to wpływa negatywnie na możliwość osiągnięcia celów środowiskowych**, o których mowa w art. 56, art. 57, art. 59 oraz art. 61 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. - Prawo wodne, o ile nie zostaną spełnione warunki, o których mowa w art. 68 pkt 1, 3 i 4 tej ustawy.*
- *organ właściwy do wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach zgodnie z art. 80 ust. Ustawy OOS może wydać decyzję po stwierdzeniu zgodności lokalizacji przedsięwzięcia z ustaleniami miejscowego planu, o ile został on uchwalony (kryterium to jest pomijane w przypadku przedsięwzięć specjalnych realizowanych w ramach tzw. specustaw).*

---

¹ Co prawda ustawa przewiduje etap ponownej oceny oddziaływania na środowisko w przypadkach, w których posiadane na etapie wydawania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dane na temat przedsięwzięcia nie pozwalają wystarczająco ocenić jego oddziaływania na środowisko lub wymagają uszczegółowienia. W praktyce jednak ponowna ocena prowadzona jest incydentalnie, gdyż organy bardzo niechętnie nakładają ten obowiązek.

Poza opisanymi powyżej przypadkami, na gruncie prawa polskiego funkcjonuje jeszcze jeden, wynikający z art. 81.1, który wskazuje, że organ może, za zgodą wnioskodawcy, wskazać w decyzji wariant dopuszczony do realizacji lub, w razie braku zgody wnioskodawcy, odmówić zgody na realizację przedsięwzięcia **jeżeli z oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko wynika zasadność realizacji przedsięwzięcia w wariantcie innym niż proponowany przez wnioskodawcę**. Takie działanie organu powinno być jednak ściśle uzasadnione. Istotne jest bowiem, że decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach nie jest decyzją uznaniową. Innymi słowy, ustawodawca precyzyjnie określił przesłanki wydania decyzji negatywnej, tzn. decyzji o odmowie ustalenia środowiskowych uwarunkowań dla planowanego przedsięwzięcia i z tego względu każdorazowo muszą one wynikać z konkretnie wskazanych uregulowań prawnych i faktycznych. **Zatem jeśli z oceny oddziaływania na środowisko wynika, że przedstawione przez inwestora warianty są dopuszczalne pod względem prawno-formalnym to organ, co do zasady, ma ograniczoną możliwość zaproponowania innego wariantu**, gdyż w uzasadnieniu, które jest wymagane, nie może powołać się na uregulowania formalno-prawne.

Co prawda na etapie screeningu organ może zażądać, aby raport o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko zawierał analizę wpływu planowanego przedsięwzięcia na klimat i jego zmiany (mitygacja, czyli łagodzenie zmian klimatycznych) oraz wpływu klimatu i jego zmian na przedsięwzięcie (adaptacja do zmian klimatu), a także wpływu przedsięwzięcia na zmiany klimatyczne poza obszarem jego realizacji. Organ może oczekiwać, iż z wyniku takich analiz otrzyma opracowanie, które będzie uwzględniało także efekt wynikający ze zmian zagospodarowania obszaru objętego wnioskiem.

Do inwestora należy wskazanie racjonalnych wariantów (czyli takich, których realizacja jest możliwa), a do konsultanta opracowującego dokumentację oceny oddziaływania na środowisko należy ocena oddziaływania każdego z wariantów na tym samym poziomie szczegółowości. W przypadku opisanym powyżej taka sytuacja daje organowi możliwość porównania wariantów pod kątem ich wpływu na klimat. Posiadając z kolei taką wiedzę organ na mocy prawa faktycznie mógłby zaproponować inny niż inwestorski wariant. W praktyce jednak taka sytuacja jest mało prawdopodobna. **Warianty alternatywne opracowywane są zazwyczaj na mniejszym poziomie szczegółowości, a właściwe organy także nie oczekują ich pogłębienia**. Wynika to także z pewnego poziomu racjonalności, a także tego, że ich porównanie wymagałoby znajomości szczegółowych rozwiązań projektowych każdego z wariantów.

Osobną kwestią jest odporność infrastruktury na zmieniające się czynniki klimatyczne. Dokumentacja wykonywana na potrzeby wniosku o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, a także na potrzeby procedury oceny oddziaływania na środowisko, skupia się na identyfikacji a następnie ocenie skutków środowiskowych i tym czy realizacja danego przedsięwzięcia jest dopuszczona względami prawa. **Analiza ta jednak nie ma podstaw, by kwestionować przyjęte normatywne rozwiązania konstrukcyjne, czy technologiczne przedsięwzięć, jeżeli spełniają minimalne wymogi wynikające z przepisów prawa, gdyż,**

skutki środowiskowe ocenia się przez pryzmat prawa ochrony środowiska i aktów prawnych będących jego pochodną. W dokumentacji oceny oddziaływania na środowisko konsultant, co do zasady, nie powinien narzucać inwestorowi innych rozwiązań, jeśli te przyjęte przez inwestora założenia są zgodne z wymogami prawa i nie powodują negatywnych oddziaływań. Poza specyficznymi projektami, których celem jest właśnie zwiększenie odporności infrastruktury lub obszarów na zmiany klimatyczne, **dla większości przedsięwzięć ocena adaptacji do zmian klimatu w praktyce ogranicza się do oceny lokalizacji względem terenów zalewowych, a dla specyficznych lokalizacji także względem terenów osuwiskowych.** **W OOS zasadniczo nie wykonuje się weryfikacji czy przyjęte rozwiązania są energooszczędne, czy powierzchnie dachowe są efektywnie wykorzystane, czy zastosowano zielony ściany lub kolor dachu o wysokim albedo.** Podobnie w przypadku komunikacji publicznej – zastosowanie przeszklonego przystanku w centrum miasta w okresie, kiedy istotnym problemem stają się fale upałów (przystanek taki powoduje efekt szklarni i negatywnie wpływa na komfort termiczny pasażerów) jest przykładem złej praktyki, ale nie jest niedopuszczalne z prawnego punktu widzenia. W przypadku gdyby konsultant wprowadził nawet taki wariant technologiczny w tworzonej dokumentacji OOS, to wydaje się wątpliwe by organ wykorzystał treść art. 81.1 wskazał taki wariant jako dopuszczalny. Podobnie w przypadku odwodnienia obszaru rekreacyjnego w formie np. placu lub boiska z utwardzoną powierzchnią - można to zrobić na zasadzie kanalizacji deszczowej co, jest zwyczajowo przyjętym rozwiązaniem, lub w postaci np. asfaltów jamistych, co jest z pewnością droższe ale i zasadne z punktu widzenia opóźnienia odpływu i zatrzymywania wody w miastach, zatem ma to pozytywny wpływ na odporność przedsięwzięcia na zmiany klimatyczne. **Także w takim wypadku, na podstawie dotychczasowej praktyki, wydaje się wątpliwe by organ odmówił zgody na realizację wariantu z kanalizacją deszczową wskazując jako dopuszczalny wariant alternatywny.**